

Euroopa Liidu määruste rakendamine

ELi määruseid kohaldatakse ELTLi artikli 288 kohaselt üldiselt, need on tervikuna siduvad ja vahetult kohaldatavad kõikides liikmesriikides. ELi määruse normidel saab aga olla vahetu õigusmõju üksnes siis, kui nad on ka sõnastatud selgelt ega jäta liikmesriigi ametivõimudele kaalutusvõimalust. Sätted, mis nimetatud tingimustest hõlbivad, vajavad kooskõlalist tõlgendamist.

ELi määruseid riigisissesse õigusesse üle ei võeta. Üldjuhul kehtestab määrus oma avaldamise ja jõustumisega riigisisesele seadusandlusele nn tõkestava toime, st et määruse reguleerimisalal ei tohi liikmesriik enam riigisiseseid õigusakte vastu võtta, seda oma õigusaktidega reguleerida. Euroopa Kohus on märkinud, et ELi määrus tuleb liikmesriigi õiguskorda automaatselt ning selle ülevõtmine pole mitte ainult üleliigne, vaid ka vastuolus ELi õigusega (vt kohtuotsus [C-39/72](#) ja [C-50/76](#)).

Liikmesriigil on õigus kehtestada rakendusmeetmeid, nt valdkondades, kus ELil puudub pädevus, kuid sel juhul on see lubatud ELi määruses endas, et teatud küsimustes võivad liikmesriigid vastu võtta rakendussätteid. Euroopa Kohus on leidnud, et kuigi olemuse ja ülesande tõttu [liidu] õiguse allikate süsteemis on määruse sätetel tavaliselt riigisisestes õiguskordades vahetu mõju, ilma et riigisisestel võimudel oleks vaja rakendusmeetmeid võtta, siis mõnede määruse sätete puhul võib siiski olla vajalik nende rakendamiseks kehtestada liikmesriigil rakendusmeetmeid (vt otsus [C-403/98](#)). Täiendavat riigisisest regulatsiooni on vaja näiteks siis, kui määruse rakendamiseks tuleb luua pädev asutus ja tagada sanktsioonid määrusest tulenevate kohustuste täitmatajätmise puhul. Näiteks nähti perioodi 2014–2020 struktuurifondide seadusega ette asjaomaste rakenduskavade ja programmide elluviimiseks vajalik riigisisene ülesannete jaotus, toetuse andmise tingimuste õigusaktide kehtestamise volitusnormid, peamised toetuse andmise menetlusnormid ning toetuse taotleja ja toetuse saaja kohustused.

Käsiraamatu artikli viimane uuendus 22.10.2024